

ZVYKY A OBYČEJE NAŠICH PŘEDKŮ

1. STAVBA DOMU: stavební místo se dříve vybíralo velmi pečlivě. Hospodář, který chtěl stavět dům, sezval k malé poradě celé příbuzenstvo, radil se, jak stavbu postavit. Úzkostlivě se dbalo, aby se nestavělo na půdě, která rodila- nikdy na polích. Dům postavený na půdě by nepřinesl štěstí. Někdy se na určené místo vyhnaly ovce, a kde si lehly, tam se stavělo. Stavba se vždy začínala v sudý den. Liché dny přinášely budoucímu domu smůlu. Před zahájením stavby se ten den stavební místo pokropilo svěcenou vodou. Bývala to voda z křemešnické studánky. Do základů stavby se dávaly železné předměty, jako například staré ostří od pluhu, kosy. Železo mělo dům zpevnit, aby odolalo špatným živlům. Železo do země pokládal vedoucí party zedníků. Při postavení domu do roviny než se dával krov, byla takzvaná „glajcha“. Břízka ověnčená stuhami. Tento zvyk se opakoval i při postavení krovu. Do výklenků štítů se dávala soška p. Marie, sv. Jana, nebo sv. Antoníčka. Tyto sošky měly chránit nejen stavení, ale i rodinu a celé hospodářství. Byla to záruka, že v tomto domě bude vládnout shoda a požehnání.
2. ŽIVOT V DOMĚ: roh světnice, kde stával stůl, býval vždy místem posvátným. Stůl byl ve veliké vážnosti, neboť se na něj kladl chléb. Nikdo nesměl na stůl sedat, nebo položit punčochu, kdyby tak učinil, bolely by ho nohy a neměl by klidu ani pokoje. Při bouři se na stole zapalovala svíce- hromnička. Byla to svíce posvěcena na „Hromnice“ 2. února. Rozsvícená svíce chránila dům od úderu blesku. Hospodář měl své stálé místo- v čele stolu. Dům se bílil a čistil před svátky. Do bílení se přidávala sůl, která měla odhánět hmyz. Na jaře se bílením vyháněla zima. Při čištění se smetí vynášelo na hnajiště a na Velký pátek se smetí muselo spálit, aby se neroznášelo štěstí. Dům byl otevřen každému, kdo v dobrém přicházel. (Žebráci, krajánci, dráteníci a další.) Většinou postáli v síni, a když obdrželi almužnu, šli zas dál. Někdy i přespali. Nacpal se jim slamník, dal se v kuchyni na zem. Ráno dostali snídani a šli dál. Vzácná návštěva- příbuzní, dávali se spát do nejlepší místo. To bývalo především o svátcích, o pouti a o posvícení. V té době přijíždělo příbuzenstvo na návštěvu. (Bylo pozváno.)
3. RADOSTNÉ I SMUTNÉ UDÁLOSTI V DOMĚ: při narození dítěte se místo zvlášť neupravovaly. Umyla se světnice a nábytek, na kterém seděli pozvaní hosté. Křest patřil k radostným událostem, na které se zvalo nejbližší příbuzenstvo.
Svatba- svatební tabule se připravovala do tvaru podkovy- štěstí. V čele stolu seděla nevěsta se ženichem. V domě nebylo tolik stolů, tak se půjčovaly od sousedů. Dům byl vyzdoben chvojím a květinami. Několik dnů se pekly především koláče, které se rozdávaly přihlížejícím spoluobčanům. Zvalo se příbuzenstvo nevěsty i ženicha. Svatba se dělala u nevěsty. Jak byla bohatá nevěsta, taková taky byla svatba.

Úmrťi- zemřelý člen rodiny ležel po tři dny v rakvi v komoře. V den pohřbu se ve sváteční světnici vynesl nábytek a rakev se zemřelým se položila na dvě židle. Místo se vyzdobila sv. obrazy, svícemi a květinami. K otevřené rakvi se se zesnulým přicházeli rozloučit rodina, příbuzní a spoluobčané. Když se rakev vynášela z domu, třikrát se s ní ťuklo o práh domu. Na rozloučenou. Pohřbu se zúčastňovala téměř celá ves a veškeré příbuzenstvo.

TOPILO SE ČAPRČÍM

Plyn, elektřina, nebo uhlí, to jsou zcela známé pojmy, pokud jde o topení. Ale jestlipak někdo ví, co to znamená, když se řekne topit čaprčím? Zejména lidé na venkově si nedokázali bez tohoto topení zimu představit. Řekněme před sto lety dostávaly jednotlivé rodiny tálek lesa, který měli za úkol vyčistit. Lidé si tedy ze zbytků větví a vršků jehličnanů připravili na zimu otop. Z větví se vyráběly otýpky. Výroba otýpek nebyl žádný med. Posekat takovou otýpku vyžadovalo um a trpělivost. Většinou to dělali výměnkáři. A právě těmto kouskům se říkalo čaprčí. Čaprčím se zatápělo, ale i topilo, protože vydávalo velký žár. Když tehdy lidé chtěli něco rychle uvařit, ládovali do kamen čaprčí. Čaprčí hořelo velmi rychle a oheň vyžadoval další a další přísun, což zaměstnávalo jednoho člena rodiny na plný úvazek. Zase to býval většinou dědeček, či babička. Vzpomeňme na některé ilustrace z knížek- babička, či děda sedí u kamen. Umíme si taky představit, jaký byl pořádek kolem kamen, ale bylo teploučko- topilo se čaprčím.

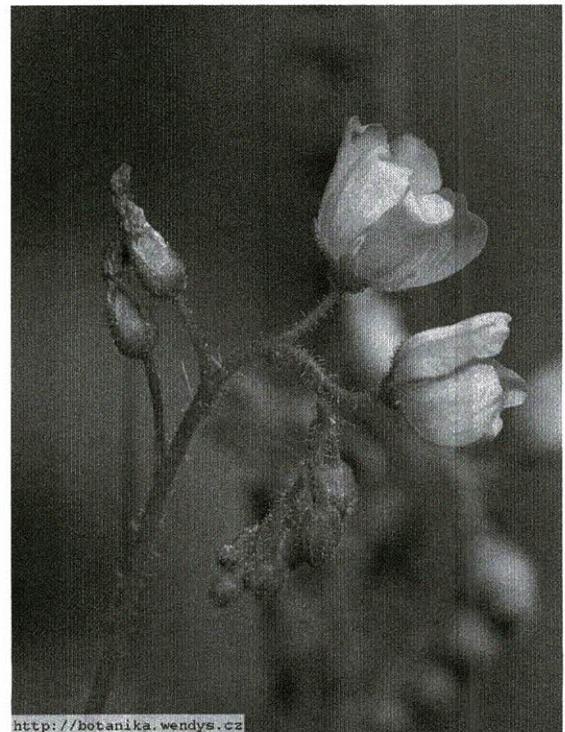
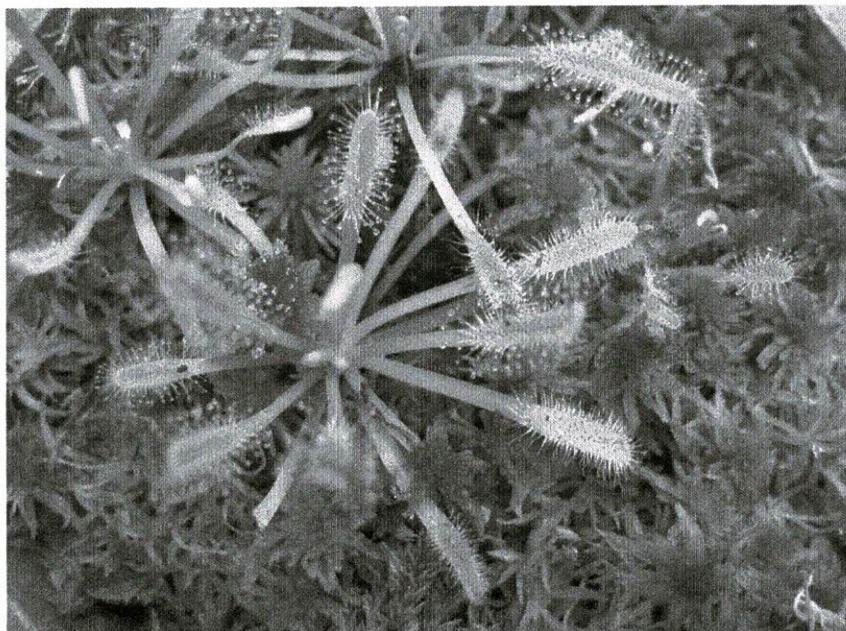
DROSCERA- „Rosnička“ Rosnatka

Ve Vyskytné se začala rosnička sbírat, sušit a prodávat asi od roku 1925. Paní A. Kochová vypráví: „Přišel k nám na návštěvu strýc a divil se, že nechodíme na rosničku. Hodně prý za ni platí (v Pelhřimově). Máme prý rosničky kolem Vyskytné dost a je i v okolí“.

Rašeliniště, kde se rosnička vyskytovala, byla ve Žlutinkách, na Váchovně, ve Strahovech, v Křížnici a na Bejkovně. Dále pak u Jankova, Dušejova, Opatova, Hojkova, Milíčova a sběrači chodili až k Větrnému Jeníkovu.

Bylinka se sbírala celá- uchopením za stvol se lehce celá z bažiny vytáhla. Doma se pěkně rozložila a sušila na stinném místě. Usušená se vozila do Pelhřimova. Později přijížděla překupnice dvakrát za měsíc do obce a v čp. 116 bylinku vykupovala. Za 1kg platila 100 korun. (V Pelhřimově vykupovala i jiné druhy bylin, které odvážela do Prahy do lékárny.) Pro vysokou cenu byl sběr dobrou příležitostí k dobrému výdělku. Rosničku především sbírala děvčata. Brzo ráno vstala, nakrmila dobytek, pomohla, co bylo v hospodářství třeba, a asi kolem desáté se vydala na sběr. Byla-li místa daleko od vesnice, vracela se až kolem deváté večer domů. Z bažin a mokřin přinášela plné tašky, nůše, šátky rosničky. Doma pak práce pokračovala, vybrat trávu, urovnat lístečky a dát usušit. Někteří hospodáři nedovolili na svých loukách rosničku trhat, že se prý ušlape tráva. Za obdržené peníze si děvčata kupovala šátky, oblečení, parádu. Za druhé světové války byl sběr zakázán, aby nedošlo k využití rostlinky.

Rosničku sbírala např. A. Kochová, M. Řádová, M. Novotná.

OBCHODY

Kolem roku 1920 bylo ve Vyskytné devět obchodů a dvě hospody- 2 řeznictví, 3 pekařství, 3 obchody se smíšeným zbožím, 1 obchod s nádobím.

Obchod s nádobím byl v čp. 47. Majitelka převzala živnost po svých rodičích.

Živnostenský list byl vydán v roce 1918 v Pelhřimově. List opravňoval k nákupu zboží, k prodeji doma i na trhu a o poutích. Na domě byla tabule Marie Hábichová obchod s nádobím. V jiných obchodech se nádobí ve Vyskytné neprodávalo. Pro zboží se jezdilo do Jihlavy, Znojma, Kravská, Vranova, Třeboně a Chýnova, kde byli hrnčíři. Některé zboží si nechala posílat dráhou do Pelhřimova. Kupovala zboží i s menším kazem a při odběru většího množství platila méně. Obchodnice kupovala zboží kameninové a porcelánové. Byly to hrnce, pekáče, formy, mísy, misky, talíře, hrnečky, pokladničky, nádobíčko, pištalky i kuličky. Zboží bylo zdobeno různými ornamenty, vlnovkami, jednoduchými kvítky, výjevy z přírody, nebo bez ozdob. Většina zboží byla glazurovaná, Někdy však hospodyně dávaly přednost spíše nádobí a nádobám zakuřovaným, prý v nich lépe ustalo mléko. Pro zboží se tehdy chodilo do čp. 47, kde v komoře na zemi bylo zboží rozloženo a kupující si zboží mohl prohlédnout, vybrat. Talíř bez ozdoby byl za 5 korun, velká mísa za 10 korun. Cena zboží se pohybovala od haléřů až po 20-30 korun. Když kupující koupil více zboží, přidávala obchodnice drobnou hračku- nádobíčko. Aby obchod více vynášel, jezdila se zbožím po vesnicích, na trhy i na poutě. Na vozík naložila zboží a zajížděla do okolních obcí- Jankova, Branišova, Sedliště, Častonína atd. Zároveň sbírala staré hadry a žezezo. Za zboží taky dostávala místo peněz vejce, mouku, chleba i máslo. K přepravě na trh i pro nákup zboží si někdy sjednala povoz od většího hospodáře. Býval to Fr. Štěpán čp. 55 i další. Za odvoz zaplatila 20 korun+ jídlo pro kočího. Na trhy jezdila do Pelhřimova, Jihlavy, Telče, N. Cerekve, H. Cerekve, Batelova, N. Rychnova i Pacova. Zboží rozložila na zem a upozorňovala na zboží pokřikem. Ve velké oblibě byly zdobené džbány. Měly totiž dvojí funkci- užitkovou i ozdobnou. Na džbány si nechávala dělat i nápis- Pozdrav z Pacova..... Kolem roku 1940 začala větší poptávka po zboží plechovém a žezezném, a tak v roce 1943 byla živnost zrušena a rodina se věnovala jen hospodářství.

V nejedné domácnosti se ještě dnes najdou zbytky prodávané keramiky, kterou obchodnice z čp. 47 nakupovala a prodávala- u Matějků, Řádů, Štěpánů, Vesecích, Váchů....

Dobývání pařezů

Ve Vyskytné se v letech 1930- 48 dobývaly pařezy. Vždy k jaru byly na nových pasekách pořádány veřejné dražby na očíslované pařezy v panských lesích za přítomnosti fořta a hajného. Po roce 1948 zájem zanikl úplně. Byla to velmi těžká práce, ale dříví tak získané bylo velmi kvalitní a říkalo se, že se každý pařezník třikrát ohřeje: 1. při dobývání, 2. při štípání, 3. při kamnech. I po tak dlouhé době si zaslouží vzpomenout na skutečné odborníky, pracanty, kteří měli pevné svaly a tvrdé ruce. Byli jednáni na výdělek, strava jim byla donášena do lesa, i když často nebyla takové úrovně, jak by si zasloužili. Ale taková příležitost výdělku byla vítána.

K pracovitým dřevorubcům patřili: Fr. Slavík- švec, J. Fiala- bydlel v pazderně u Dubů, J. Mareš z čp. 7, Jos. Řáda- proti K. Fridrichovskému, Fr. Fiala čp. 110. Byli to opravdu odborníci.

STRAVA VESNICKÉHO LIDU

I když následkem lepšíci se hospodářské situace vesnického lidu v druhé polovině 19. století, nedocházelo k hladovění, jako tomu bylo ještě v letech 1848, přece jen jídelníček vesnického lidu co do pestrosti pokrmů a jejich kvality ještě ke konci 19. století podstatné změny nedoznal. Maso bylo i nadále jídlem nedělním či svátečním. Hospodyně se snažila vystačit se základními potravinami, které měla při ruce. Nákup potravin- cukru, kávy omezovala co nejvíce a naopak na městský trh donášela snůšku vajec, másla a tvarohu. Ve všech domácnostech vládla nejvyšší skromnost a úspornost. Přípravě jídla byla věnována malá péče a málo času, protože hospodyně kromě prací v domácnosti vypomáhala na poli, kdykoliv bylo na pilno.

Zcela jiné bylo uspořádání jídelníčku po r. 1945. Názvy některých jídel, které vymizely, nebo mizí. Podle pamětníků (není možné vyjmenovat všechna jídla):

Anička hladká- mléčná, nebo syrovátková polévka. Někde se do ní namáčely škubánky.

Blbouni- humorný název pro kynuté knedlíky plněné povidly, sypané mákem.

Cacarka- polévka z kyselého zelí.

Cmunda- placky ze syrových brambor, dnes bramborák.

Hlavička- velikonoční pokrm, uzené maso, vejce, krupička, jarní bylinky.

Hnětenky- placky z osolené mouky, vodou zadělané a na plotně pečené- náhražka chleba. Někdy se máčely do mléka a sypaly mákem.

Houbovec- jáhelník se zapečenými houbami

Jidáše- velikonoční pečivo ze sladkého těsta ve tvaru spirály. Mazaly se medem.

Karásky- velké housky ze žitné výražky, sypané mákem, nebo solí.

Kočičí tanec- humorný název lidového pokrmu 2/3 hrachu, 1/3 krup, česnek, pepř.

Kosmatice- obalovaný a smažený květ černého bezu.

Kramfleky- jako bramborák.

Kuba- vánoční jídlo z krup, česneku, hub a sádla.

Kucmoch- kaše z krupice sypaná perníkem.

Kyselo- polévka z chlebového kvásku zalitá mlékem, posílená vajíčkem.

Muzika- omáčka- směs sušeného ovoce, povidla.

Olupsije- brambory vařené ve slupce.

Peciválky- taštičky plněné mákem. Po upečení se spařily mlékem a omastily.

Pučálka- pokrm z hrachu.

Škubánky, někde šusterka- brambory, hladká mouka. Lžící se dělaly šišky, sypaly se mákem, rozvařenými jablkami. Někde se zalévaly mlékem.

Zelníky- vdolky plněné kyselým zelím.

Podle pamětníků byl jídelníček velmi chudý. Byly to různé polévky, bramborová jídla. Především chléb.

MASOPUST

Masopustní radovánky nejsou křesťanským zvykem, provázejí nás už od pohanských dob. Někteří autoři hledají původ v antických rozverných slavnostech. Masopustní období tradičně trvalo od skončení vánočního cyklu, tj. od svátků Tří králů až do Popeleční středy. Toto období bylo charakteristické častými zábavami a rušným společenským životem. Ve Vyskytné Bývaly 3- 4 plesy, hrálo se divadlo. Vyvrcholením byly obvykle tři jeho poslední dny. Začínalo se „tučným čtvrtkem“, kdy se ve větších usedlostech zabíjelo prase a hodovalo se. Na takové zabíjačky se sjízděli i příbuzní a odváželi si pak výslužku- polévku, jitrnice, jelítka, tlačenku i maso.

Pak následoval konec masopustu „vostatky“. Někde trvaly i tři dny a končily v úterý před popeleční středou. Masopustní úterý bylo všemi generacemi s napětí očekáváno. Ten den je vlastně vše dovoleno a je zde mnoho prostoru i pro komično. Muži se mohou převlékat za ženy a opačně, chudý za bohatého, za zvíře, za vážené lidi- úředníky, kněze. I erotické chování je dovoleno- jen stisk, líbání. Tolerována je i jistá forma krádeže- uzené z komína, slanina, vajíčka z kurníku atd. Vše se pak použilo na večerní hostinu v hostinci. Masky se mohly pohybovat po domě, dvoře, zahradě- kominík vymetal komín atd. Tanec s maskami měl i magický smysl-

tanec s medvědem = symbol síly a plodnosti. Masky, které představovaly různé figurky, se vyráběly doma. Používalo se domácí oblečení, zvířecí kůže, slámovina i jiné prvky rostlinného původu. Některé masky měli funkci zábavnou- několik chlapečů utvořilo koně. Masopustní figury tančily s obyvateli, zvaly na večerní taneční zábavu, vybíraly naturální dary i peníze. Obcházely stavení od stavení. Hospodyně měly přichystané masopustní koblihy a nechyběla rosolka. Vše doprovázela muzika, která se někdy vezla na žebříňáku. Masopustní veselí končilo taneční zábavou, doplněno hostinou z přinesených „naturálií“ i peněz. Přesně o půlnoci zábava skončila a nastalo období půstu- šesti neděl do Velikonoc. Na popeleční středu se téměř všichni sešli v kostele, kde jim kněz požehnal popelem- udělal křížek na čele.

Masopustní tradice se udržují v některých vesnicích i městech do dnešních dnů.

TO JE ZLATÉ POSVÍCENÍ

S podzimem končily hlavní polní práce a zůstalo víc času na lidovou zábavu. Příležitost k ní poskytovala zejména četná posvícení od září do listopadu. Vznik této tradiční podzimní slavnosti spojené s hostinou je připisováno církvi, neboť se posvícení konalo již ve výroční den posvěcení farního kostela. A proč na podzim? Vysvětlení je možné hledat v dávné minulosti, kdy se na podzim konala obřadní rodová hostina spojená s veřejným usmrkováním zvířat (kohout, beran, tele, husa). V minulosti trvalo posvícení v některých krajích i tři dny. Byla to událost jak pro domácí, tak pro hosty, příbuzné. Nechyběla posvícenská husa a symbolem posvícení byly především koláče a cukroví zvané ořechy. Koláče se dávaly i jako výslužka hostům i koledníkům, kteří chodívali v pondělí od stavení ke stavení. Na Posvícení nesměla chybět tancovačka a řízné pivo. Na posvícení také končívala služba čeledínům. V některých krajích na koledu chodil i kantor a hospodář mu nasypal obilí, které si pak prodal. Někde byla prováděna i slavnost, které bylo věnováno odpoledne a noc a sestavovala z maškarního průvodu, stínání kohouta- mládenci se zavázanýma očima se museli co nejpřesněji trefit do vycpaného kohouta, který byl přivázán za nohy ke kůlu uprostřed kruhu. Kdo netrefil, musel zaplatit pokutu, která se pak u muziky propila. A proč kohout? Kohout v létě budí k práci a po žních už ho není třeba.

Zajímavost, že tato slavnost měla i své negativní následky: milovníci posvícení utráceli za pití a hudbu, často se i poprali a někdy zanedbávali svá hospodářství. Proto císař Josef II. ustanovil koncem 18. století obecní císařské posvícení, které se mělo konat v neděli o svatém Havlu (16. 10.). Lid v tomto termínu posvícení slavil, držel.

Společenská funkce posvícení neztrácí i ve 20. století na významu a svou životaschopnost vykazuje v některých obcích a rodinách i v současnosti. Největší životnost se všemi zvyky si uchovaly hody na Moravě.

Ve Vyskytné se posvícení udržuje jen v některých rodinách- slavnostnější oběd, návštěva příbuzných. Muziky se nekonají.

„O posvícení nejlépe husa zpívá- na pekáči“ Při rozdělování husí pečínky dostal hospodář stehno, aby byl silný, křídlo dostal pasák, aby dobře pásl. Když se pečínka snědla, prohlížely se kosti. Když byly červené, znamenalo to zdraví, bílé kosti věstily nemoc.

DUŠIČKY

Smrt a umírání se přijímalo ve středověku a novověku jako cosi běžného, jako nutná součást života. Mělo to svojí logiku. Smrt v dřívějších dobách byla všudypřítomná. V 18. století se věku 27- 28 let dožívalo 30- 40% populace. Bylo to mimo jiné kvůli vysoké kojenecké úmrtnosti, která dosahovala 40- 50%. Čtyřicetiletý člověk byl považován za starého a vetchého kmata. Byly výjimky, když se někteří dožili 80 let. Nejčastější příčinou smrti, kromě následků válek a moru, byly souchotiny, výtok, horká nemoc, vodnatelnost, úplavice, dávivý kašel a utonutí. Smrt oznamoval a oznamuje zvonek- umíráček.

První zmínky o Dušičkách pochází z roku 998. Benediktýni druhý den v měsíci listopadu uctívali památku zemřelých. Ve 14. století se tento zvyk ujal i v Římě. 19., ale hlavně 20. století dalo Dušičkám dnešní podobu. Hroby se na tento den pečlivě připravovaly a upravovaly. Na Dušičky se na hřbitově scházejí lidé z daleka, široka, přijíždějí příbuzní zavzpomínat, poděkovat. Rozsvěcují světýlka, modlí se. Mnoho moudrosti má v sobě rčení: „Co jste vy, byly jsme i my- co jsme my, budete i vy.“

A jak se pohřbívalo u nás?

Víme, že byl hřbitov kolem kostela, kde se pohřbívalo až do roku 1944, kdy byl vysvěcen hřbitov nový za vesnicí směrem k Jihlavě. Vysvěcení bylo 17. září 1944. Jako světitel byl vikář z Horní Cerekve František Jelínek, dále Josef Pesík ze Zachotína a Jan Prokeš Z Dušejova. Bylo to o pouti. Odpoledne po požehnání měl p. vikář jen promluvu, protože byly všechny projevy zakázány. Na to se konal dětský pohřeb Ludmily Kosové z čp. 109 a tak se mohlo jít průvodem na nový hřbitov, protože i průvody byly za 2. světové války zakázané, kromě pohřbů. Na hřbitově konány předepsané obřady- kropení hřbitova. Účast lidu i z dalekého okolí byla veliká. Vše řídil náš pan farář Vincenc Kubů.

Zda byly ve Vyskytné jen dva hřbitovy těžko zjistit. Jisté je, že při různých úpravách kolem zvonice i v prostorách ZD se nacházely a nacházejí kosti zemřelých. Zajímavé je, že márnice u kostela je a byla vždy nazývána kostnicí. Dnes víme, že pod hliněnou podlahou je velká vrstva naskládaných kostí. Jsou to kosti ze zrušeného hřbitova? Stále je kolem historie Vyskytné hodně bílých míst.

JAK LÉČILY NAŠE PRABABIČKY- doba před 1. světovou válkou, i dříve

Na vesnici si museli lidé vystačit radami od starších lidí. Řada znalostí a zkušeností se přenášela z generace na generaci. Lékař se volal v nejnutnějších případech, ale to už bývalo většinou pozdě. Pak se říkalo: „Je to vůle Páně.“ Léčily tedy porodní báby, báby kořenářky, ale i kovář i vysloužilý voják, který byl na vojně „sanitákem“. Někdy pomohl i lékárník, který byl levnější než lékař. Udělal mazání, mastičku či nějaký prášek. Lékař byl daleko- Pelhřimov, Jihlava. Později v Novém Rychnově. Některé choroby se šířily rychle- záškrt, neštovice, spála, ale i cholera. Ve Vyskytné v roce 1918a v Dolní Cerekvi zemřelo 24 lidí na cholera. Nebyla hygiena. Také umíralo hodně rodiček i dětí.

A léčení? Především bylinkami- v každé zahrádce se pěstovala máta, šalvěj, měsíček atd. Za okny byl rozmarýn. Z bylin se dělaly čaje, masti, mazání, ale používaly se i listy-podbělu a mořská cibule. Na bolesti žaludku se používaly i baňky na břišní pupek. Pacient si lehl, obnažil pupek, na který babka kořenářka dala koudel, na ni bylinku. Koudel zapálila a přitiskla skleničku. Teplý vzduch vtáhl pokožku pupku až do jedné třetiny skleničky. Přisátá sklenička, která vydržela dlouho trčet, byla účinná- bolest ustoupila. Určitě, ale ne na dlouho. Když sklenička nechytila, bylo nutné vše opakovat. Další léčení bylo pijavicemi. Pijavice dlouhé 12- 14 cm silnější než žížala se nasazovaly na krční žílu. Pijavky se na žílu přisály a po jisté době- ne příliš dlouhé, byly velmi zduřelé, 2- 3x silnější. Pak je majitelka ze žíly odebrala a dala do připraveného roztoku. Ovšem příznivý výsledek nebyl znatelný. Pijavice, které vysály krev, měly dotyčnému ulevit především od bolesti hlavy.

Dost účinné bylo po domácku léčení boláků a ran a především rozpraskaných pat. Do puklin si kapali rozehřátou ševcovskou smůlu, na boláky přikládali listy podbělu, jitrocele, nebo šťávu z mořské cibule. Některé bylinky se nechaly vyluhovat v lihu a používaly se na obklady a mazání- bolesti zad a kloubů. Bolavé zuby nejlépe vyléčil kovář- vytrhl bolavý zub. Na obklady se někdy používalo i lněné semínko i otruby. Na léčení se používaly čaje- na kašel, žaludeční potíže.

Ještě v dřívější době se používala na poraněné místo pavučina, či vlastní moč. Také věřili na zaříkávání. Babka kořenářka vykuřovala bylinkami místnost a při tom mumlala nesrozumitelná slova a rukama odháněla zlou moc, nemoc- především uřknutí od zlého člověka- jak se domnivali. Při léčení používali i talismany- škapulíře. Ty měly od nemocného odhánět zlé síly, nemoci. Používaly se i jako prevence- zaječí pacička, sáček s bylinkami, kameny, růženec atd. V místnosti se dávaly za trám větvíčky dubu, jeřábiny- taky měla domu přinášet štěstí. Při léčení věřili ve velkou moc česneku a cibule. Léčebných procedur bylo mnoho- vyzkoušených a osvědčených.

Zajímavé, že k některým se vracíme i dnes- léčení bylinkami

ZANIKLÁ ŘEMESLA

MAZAČI- bylo to řemeslo k vymazání kamen. Jednalo se o velké pece. Malé si vymazávaly hospodyně samy.

PECIVÁLOVÉ- později kominík. Staral se o komíny- v peci se válel, proto pecivál
SEKERNÍCI- vyráběli u vodních mlýnů palce k vodnímu kolu.

BEDNÁŘI- vyráběli sudy, putny, máselnice, necky.

KOLOMAZNÍCI- kolomaz se vařila na ohništi ze sazí, tuků a smůly. Používala se na mazání kol.

VÝROBA DOŠKŮ- dělaly se ze žitné slámy mlácené cepem, tolik slámy, co se vešlo do dvou objemů ruky. Smolek se musel pevně utáhnout. Došky se upevňovaly na krov. Takové střechy můžeme ještě vidět ve skanzenu.

VÝROBA ŠINDELŮ- používalo se jedlového dřeva bez suků. Prkénka se naštípala, hladce ořezala a na jedné straně se seřízla ostře do trojhranu. Takto upravená prkénka se kladla vedle sebe. Zručný dělník udělal za den až 150 kusů. Šindelová střecha vydržela až 25 roků. Šindel je na zvonici.

VÝROBA CIHEL- jíl se rozmělnil, přidala se nařezaná sláma, nohama se dobře propracovala, namačkala do formy, vyklopila a nechala uschnout. Takové cihle se říkalo vepřovice. Později se vyráběly jen z cihlářské hlíny a vypalovaly se.

ROUBENÉ CHALUPY

K historii dnes už patří i roubené chalupy v naší obci. Ještě po 2. sv. válce byly u nás 4 roubenky. U Cvachů, Štěpánů (Kozí ulice), Vašíčků (u rybníka), Slavíků (Petrů). Postupně i ony byly zbourány a nahrazeny novými domy. Poslední roubenka, u Cvachů, byla v roce 2007 přestavěna novým majitelem Václavem Kubíkem. Roubenky jsou zachyceny ve fotokronice. Když se na fotografie podíváme, dýchne na nás doba našich předků. Vůbec si neumíme představit, jak se v takové roubence žilo. Cvachova měla jednu malou kuchyň, která sloužila i jako ložnice a malou komůrku výměnkářů. Ve světnici žila hospodyně s hospodářem a 10 dětí. Jan Cvach byl dlouholetým obecním bubeníkem. Také se u nich proto říkalo „u policajtů“.

A jak se roubenky stavěly? Řemeslníci kladli oloupané klády na sebe a mezery mezi nimi vymazávali hlínou. Strop se sestavoval z napříč kladených trámů a na nich byly podél světnice podvalky. Tato silná kulatá a oloupaná ráhna k sobě těsně přiléhala. Strop býval začouzený od kouře a prachu při nedokonalém otopu a také celý zčernalý od pravidelného natírání volskou krví. Trámy ve světnici se také natíraly lněným olejem. Hlina, někdy i mech napěchovaný ve spárech mezi trámy obvodových zdí bylo třeba chránit před deštěm a vlhkou jílem. Pro lepší zachycení mazaniny se natloukly do trámů v blízkosti dřevěné kolíky. Hliněný povrch spár se ještě vymazal vápennou

maltou, nebo jen obílil vápnem. Tak vlastně vzniklo bílé vodorovné spárování, zdůrazňující roubené plochy. Později se již rovnější strop pokrýval neohoblovanými deskami, které lépe držely vápno. Bílou barvou se mělo dosáhnout větší světlosti prostoru. V 19. století přišly do módy zděné domy, také roubenky se omítaly, nebo alespoň celé bílily, včetně trámů, aby se vzhledově přiblížily zděným domům. Omítnutým domům se říkalo, že jsou „v kožichu“. Častým bílením se na roubených stěnách vytvořila souvislá vápenná vrstva, téměř omítka, která jim dávala charakteristickou plastičnost. Dnes už roubenky můžeme prohlížet jen ve skanzenu. Např. na Veselém kopci- Hlinsko.

LOUBEK JE, KDYŽ.....

Zpracování dřevěných loubků patří ke starým lidovým technikám. V rukou dovedných pletařů- košíkářů vznikaly hezké košíky, opálky i jiné výrobky, které člověk potřeboval v hospodářství. Nejčastěji se loubky štípaly ze smrkových kořenů, borového dřeva a podle místních zvyklostí i z osiky, akátu, jívy a z jedlového a vrbového dřeva. Pro svou ohebnost a tvárnost byly oblíbené loubky ze smrkových kořínek, i když jejich získávání nebylo zrovna nejjednodušší. Loubky borové vynikaly světlostí a čistotou. V některých domácnostech najdeme dosud doklady o činnosti pletařů z loubku. Koše, košíky, nůše, řešeta, ale taky lehátka, tzv. prašťáky, které dostaly své jméno od toho, že pod tíhou těla hezky praskaly.

Loubkové výrobky pomalu mizí, protože mizí i jejich výrobcii, ale víme, že i dnes výrobky z loubků mohou v upravené podobě sloužit i dnešnímu člověku. Působí příjemně svou prostotou přírodního materiálu a neskrývaným dotykem lidské ruky-táce, prostírání atd. Zakoupit je můžeme na tržích. Ve Vyskytné dělal vopálky p. Domeník, košíky p. Koubek a p. Hábich. Ale šikovní byli i někteří hospodáři a výrobky pro vlastní potřebu si udělali (v zimním období)

NEDĚLE PODLE NEDĚLAT

Odkud k nám slovo neděle doputovalo? Slovo **nedělja** známe již ze staroslověnštiny a vzniklo opravdu ze záporného tvaru slovesa dělati. Na Moravě se v běžné mluvě dosti dlouho udržovalo slovní spojení dělní den a tedy den, kdy se pracovalo (všední). Označení neděle známe od Slovanů z doby raného křesťanství a vzniklo jako jméno pro nepracovní den. Název má svůj původ v náboženství, konkrétně v křesťanském zákazu práce v sedmém dni, kdy odpočíval Bůh poté, co během šesti dnů vytvořil svět. Zároveň je označení neděle východiskem pro jména některých dalších dnů, neboť od ní se počítá například pondělí jako po- neděli, nebo čtvrtok jako čtvrtý den po neděli a pátek jako pátý den po neděli. Odedávna slouží také jako pomůcka pro počítání týdnů- tři neděle= tři týdny a jsou od ní odvozena i taková slova jako šestinedělka či šestinedělí.

Pro naše předky byla neděle opravdu dnem klidu a pohody. Např. ráno se šlo do kostela- svátečně oblečeni, oběd byl sváteční. Po obědě šel hospodář do polí- podívat se jak roste úroda, nebo si zašel do hostince na mariáš a skleničku, či pivo. Hospodyně si četla, modlila se, nebo vyšívala i pletla. Omladina se sešla na návsi, kde si vyprávěla, zpívala a hrálo se i na harmoniku. Na návštěvy přicházeli besedníci a byli uctěni kávou, pečivem a třeba i skleničkou režné. A dnešní neděle? Od rána drnčí sekačky, pily a další moderní pomocníci. Zapomínáme na význam neděle.

ROK 1914

Jaký tedy rok 1914 ve Vyskytné byl?

Počátkem roku 1914 nebyly žádné důležité události. 25. května bylo pořádáno sv. biřmování, ke kterému přistoupilo z celé farnosti 336 biřmovanců. Byla to velká slavnost. Kněz Matěj Staněk měl kázání na téma „Dědictví otců, zachovej nám pane“. 29. června se světil křížek u silnice k myslivně směr Sázava, který nechal postavit Jan Zmeškal (u Chudobů). Při zpáteční cestě, jako blesk z čistého nebe, se rozletěla obcí zpráva, že na následníka trůnu a jeho choť byl v Srbsku spáchán atentát. 3. července od 4té do 5té hodiny vyzváněly zvony hranu. 4. července byl pohřeb arciknížete a jeho choti.

26. července na sv. Annu nastalo zděšení. Byla nařízena částečná a 31. července všeobecná mobilizace. Čeho se lidé báli, se stalo skutečností. Vypukla válka. 1. srpna z naší obce odešlo 70 mužů do 39 roků a záhy do 42 roků. 7. října hoši od 20 do 22 let a 7. prosince nevojáci od 20 do 36 roků. I v dalších letech museli odcházet další muži od 18 do 50 let, celkem 124 mužů. Vojáci nejdříve odcházeli do Jindřichova Hradce. Z některých rodin odešli i tři muži. Např. z čp. 45 Paclík Rudolf, Josef a Jan- Rudolf padl, z čp. 54 Vašíček Josef, Václav, František- Václav padl, z čp. 78 Matějka František, Jan, Ludvík- František padl. Naši vojáci byli na frontách v Srbsku, Itálii, Francii a Rumunsku. Nevrátilo se 26 našich občanů. Při mobilizaci nastalo dojemné loučení, ale i strach a obavy. Kdo sklidí obilí, kdo se postará o rodinu a hlavně, zda se odcházející k rodině vrátí. Když přišli vojáci domů na dovolenou, nebo po válce, vyprávěli o hrozném hladu, o útrapách v zákopech i o hrozných bojích. A to se předpokládalo, že válka bude blesková. Trvala 4 roky.

Podrobnosti o válečné době našich vojáků obec vydala vzpomínkový dokument „Z kroniky času“- v roce 2008.

RODÁCI

Lidice r. 1942

Josef Zmeškal, nar. 20. dubna 1891 v České Vyskytné se oženil do Lidic na čp. 85 s manželkou Boženou, nar. 19. dubna 1892 rozenou Pospíšilovou.

Otec Josefa Zmeškala se jmenoval také Josef, byl podruh na čp. 81 (dnes Jarošovi), Jeho otec byl Václav, byl čtvrtníkem ve Vyskytné čp. 81 a jeho manželka byla Anežka rozená Svárovská z Lampusu čp. 26.

Matka Josefa Zmeškala byla Marie rozená Bendová, dcera Václava Bendy, krejčího z Čejkova a jeho manželky Marie rozené Zahradníkové z Čejkova.

Josef Zmeškal byl ve svých 51 letech dne 10. června 1942 zastřelen v Lidicích spolu se svým synem Josefem, 19 let. Jeho manželka Božena a dcera Jaroslava Müllerová byly v koncentračním táboře Ravensbrück a obě se vrátily do Lidic. Božena zemřela v r. 1964 a Jaroslava v r. 1994.

Jaroslava se v r. 1940 provdala za Jaroslava Müllera, rolníka z Lidic, který se později vyučil soustružníkem a pracoval v závodech hutě Poldi Kladno. Jaroslav byl zastřelen 16. června 1942 v Kobylisích. V té době měli manželé Müllerovi tříměsíční holčičku Libušku, která byla po 10. červnu 1942 umístěna v nemocnici v Krči a po válce se vrátila a žije v Lidicích.

Zastřelený Josef Zmeškal měl tři sourozence- Marii, Jana a Jaroslava.

V přímé linii z Vyskytné čp. 81 žije syn Jaroslava- Karel, narozený r. 1935.

Pout' na Křemešníku r. 1940

Na pouť na Křemešník se vydala i parta kamarádů z Vyskytné (25-30 let). Zastavili se v restauraci, kde debatovali a především se hovořilo o válce. Můj strýc Jan Matějka, nar. r. 1910- Stanouš (čp. 116), prohlásil, že válka nebude mít dlouhého trvání, že zvítězí Beneš a Stalin. Všichni si pak užili poutě i si v Sázavě zatančili. Za dva dny po pouti přijeli němečtí četníci a strýce zatkli. Odvezli ho do Pelhřimova, pak do Tábora, kde byl odsouzen na dva roky vězení v Německu- Bergen- Belsenu. Tato věznice se později stala koncentračním táborem, kde zemřelo mnoho lidí. Trpěl zde i malíř, spisovatel Josef Čapek, který těsně před příjezdem osvobozujících vojáků zemřel na tyfus.

V dopisech rodině si strýc velmi stěžoval na špatné podmínky- hlad, zima, zacházení s vězni atd. V r. 1942 o naší pouti se strýc vrátil. Byl velmi hubený a nemocný. O době ve vězení nechtěl mluvit. Měl štěstí v neštěstí. Rodina dobře věděla, že kdyby byl uvězněn po 10. červnu 1942, tak se určitě nevrátil.

Strýce nejvíce mrzelo, že ho udal kamarád, který se po r. 1945 stal velkým politickým funkcionářem

Rodinnou vzpomínu zapsala kronikářka.

KONEC BRANNÉ POVINNOSTI A VOJENSKÉ SLÁVY

22. 12. 2004 byla v naší republice zrušena povinná vojenská služba. Chtěla bych připomenout některé události z vojenského života, jak jsem si je zjistila u pamětníků, kterých taky ubývá a vojáci z Rakouska nám již nic nepoví. Za Rakousko-Uherska sloužili u těchto zbraní- Infanterie (pěchota), Atalerie (dělostřelci), Kavalerie (jízda), Pionýři (ženisti), Horsjägr (horští myslivci) a Sapeři- ti nosili mimo výzbroje sekyry a pily. Vojáků z první republiky je velmi málo a těch, kteří sloužili po druhé světové válce, ubývá.

Všechno vojenské dění začalo odvody. Za první republiky se chodilo k odvodu třikrát. Když dovršil jinoch dvacet let, byl vyzván, aby se dostavil k odvodní komisi čistý a střízlivý. Když nebyl odveden v první třídě, byl odročen a za rok šel za druhou třídu, popřípadě za třetí třídu a tam padlo už konečné rozhodnutí. Když nebyl odveden, byl uznán neschopným k výkonu vojenské služby. Po druhé světové válce se chodilo jen jednou (od 18- ti let). O schopnosti, či neschopnosti vždy rozhodoval lékař.

Rekruty k odvodu doprovázel starosta. Odvody se konaly v Pelhřimově. Branec procházel lékařskou prohlídkou. Odvedení branci pak dostali poučení, např. hlásit změnu zdravotního stavu, úrazu atd. Byli taky upozorněni, aby si pořídili černý vojenský kufřík. Byl důležitý- při jídle se na něm sedělo. Na závěr shromázdění se hrála hymna a branci při ní museli stát v pozoru, což pro některé bylo obtížné. Před hotelem, kde se odvody konaly, stál stánek, kde prodávaly umělé květiny s nápisem „Odveden, Neodveden, Má milá už jsem tam“. Ve městě bylo živo. Větší obce, kde bylo hodně rekrutů, přijeli i s hudbou. Po návratu domů se rekruti z Vyskytné zastavili u pomníku padlých a pak už následovala rekrutská zábava u Novotných, nebo u Matějků. Čas rychle utekl a na podzim se rekruti rozloučili s civilem, brali kufry na ramena a odjízděli do určené posádky. Za první republiky dostávali jen cvičné uniformy. Vycházkové si museli koupit od mazáků a ti se je snažili dobře zpeněžit.

V roce 1939 byli branci předvoláni k odvodu, ale odvody byly po 15. březnu zrušeny. Nastalo období druhé světové války. V roce 1945, po válce, šli k odvodu všichni branci, kteří měli jít k odvodu v letech války. Po válce dostávali vojáci při odchodu z vojny propouštěcí listy, kde bylo uvedeno sídlo výzbrojní stanice, kam měli narukovat v případě mobilizace. V říjnu 1951 byli voláni všichni záložníci z prvej republiky a záložníci, kteří sloužili v poválečných letech a nedovršili padesát let a byly jim vydány vojenské knížky. Branná povinnost vojáků v prvé republice končila v padesáti letech a po druhé světové válce v šedesáti letech. Shromázdění zaslechli poslední povel „Vztyk, pozor!“ a poděkování za službu v armádě.

Většina vojáků vzpomíná na vojnu jako na dobu velikého a neopakovatelného kamarádství. Každá doba má svoje zákony a pohledy na život. Před šedesáti lety se u

některých neodvedených zaleskly slzy. V posledních letech někteří obětovali mnoho úsilí i finančních prostředků na získání „modré knížky“- neschopen.

VOLBY

První volby do zastupitelstev obcí se v českých zemích konaly roku 1850. Volební právo měl jen životel rodiny. Emancipace? O té si mohli ženy až do roku 1919 nechat zdát. Volit tedy mohli jen muži a to pouze plátcí daně. Nejnižší věk voliče byl původně 24 let. Volební právo se vztahovalo na živitele rodiny, majitele živnosti, ne již na jeho 24 letého syna nebo otce na výměnku. Volit mohli automaticky penzionovaní důstojníci a vojenští úředníci, čestní občané, učitelé, faráři, správci finančních fondů. Zvolené radnice se staly vykonavateli státní správy, zodpovědné státu, nikoli voličům. Obecní volby se neopakovaly, pouze výjimečně byl nový člen, coby náhradník, jmenován státem. Původní zastupitelstvo tedy řídilo obec do roku 1861, kdy vyšla nová ústava. Po roce 1896 se objevují politické strany- Národní, Lidová, Sociální demokracie a Katolicko- národní. Do čela obce se dostávají lidé ochotni vykonávat státní moc, i zástupci středních vrstev řemeslníků, nebo členové vlivných rodin, např. příbuzní starostů. Volební systém se svými třemi kuriemi a daňovým cansemem, upraveným dle Obecního volebního řádu platil však do konce Rakouska- Uherška. Po vzniku Československa došlo k velkým změnám. Byl vydán nový volební zákon- řád. Volit směly i ženy. K obecním volbám šli všichni občané nad 18 let, bez rozdílu majetkových poměrů. Prvním starostou byl Tomáš Matějka nar. 1811- prapraděda kronikářky.

číslo		jméno a příjmení	do dospělosti zaměstnání	obecně - zájem
1	Jan Vyliška	19,23 u Vylišků robit		režisér - zájem režisér, umělec, malíř, za povoly potracovat
2	Václav Vyliška	32,68 u Klepáčků robit		Výrobci beden, i 2 dobyta všechna zájem Výroba hudebních strojů když 2. dobyta mne má 12
3	Vojtěch Matějka	700 u Kubášků robit		
4	Josef Burian	16,69 u Tancůvek robit		
5	Josef Pipal	u Pipalů robit		dnes slavný žák 2. ročníku konz. dnes velký světelský
6	Franziska Šanková	u Prádní ul.		
7	Josef Karel	u Kolarů ul.		
8	Franz. Bárta	stádo, pekařství		pouze řepeček + řepeček, pak Svanda řepeček dnes cestovat, možný možnost: konz.
9	Josef Šlánk	u Kulína robit	24	
10	Josef Ráda	u Slobodčí ul.		
		u Fialů (u Dremovských)		muzikant - basista
		u Pipalů (u Boučků)		
11	Franz. Pipal	trubíř a robit		
12	Václav Šank	u Poštátku robit		Kulík Josef (syn)
13	Vojtěch Klos (dnes filip)	u Kosleckýho robit		Doprava 1933, když celí svůj domov, kromě Kulíka, i 75 let starého robit a žít vlastním domem sám a byty, že stromy mezi domy se dají
14	Jan Stejská	u Šambů robit		
15	Rudolf Bina	u Hocanova robit		Dobřík u tam když dřívější synové domov
16	Franz. Voráček (Matějka)	u Voráčků robit		Koutník (deca)
17	Alois Mareš	u Lomučího kolaří		
18	Josef Dubrecht	trubíř		zkušenec u Prokopel a 94 v dalším roce Dnes žije vlastní dům kde Josef řepeček

Sítovnice české v roce 1926

číslo pop.	jméno a příjmení dům až kresba	po deskačkách, naměstnanci:	Poznámky a změny:
19	Ferdinand Tymík	obchodník rol.	Kolín, rok 1913 byl koncem Paříže v ří a je zároveň zdejší. Stavem měla na objektu cíničku pro Kostiným.
20	Antonín Kubát ✓ dům Dolejsí	u Kubátů (dům a síň) rol.	potom Konář, dnes Matějka (koupe)
21	Antonín Růžánek	černik, hostinský dům Bláha (dům)	
22	Václav Dolejsí	u Procházků uč.	
23	Franulka Karšík (dům mý kalyka)	u Borčík uč. rol.	
24	Fraul. Dubrejček	u Kucera uč.	dnes Šeánk Jr.
25	Jan Matějka	u Kubů rol.	dnes Koubek (dům)
26	Fraul. Štěpánek	u Václáka uč.	
27	Václav Raugl	obchod konzervy a hroček.	dnes Kralíčková
28	Jan Laboudil	sedmik a rol.	
29	José Hodáč	(v Chudobinci) horář rol.	dnes Raugl Fr. (koupe)
30	Aniška Rybáčková	u Karlačka uč.	
31	Vojta Šilarová	u Albrechta uč.	dnes Dubá Jos. (Koupe)
32	Fraul. Slavík	u Vojáčka uč.	
33	José Matějka	u Paláčků dům	potom Chudoba, pak Roštíček (koupe)
34	Jan Zmeňkal dům Živulka	u Krejčíků rol.	
35	Václav Veskrna	u Žerůtků háček	potom Hálček, dnes Šeánk (koupe) dům Augartová dnes Koch Jos. (dům)
36	Jan Šavelinský	u Dubček uč.	
37	Fraul. Ráda	u Hajmů uč.	

Op. v roce 1950

číslo pop.	jméno a příjmení	záveskou po doškálech	Poznámky a změny:
57	Marie Kulínová	zadníkomí hrýčí	dnes Novák (vrcholka)
58	Franz Froboda	u Vaňku re.	
59	Jan Rásocha	u Šafářů sedák	dnes J.Z.D. (nejdříve vysílkař) vzneg 1953
60	Jan Čmeškal	u Malíků ^{červené} re.	dnes František Jan. (koupele)
61	Antonín Linhart	u Domácké -	
	Václav Valenta ods. 1973	(dnes žona J.Z.D.)	¹⁹⁶⁷ dnes Václav Valenta svatý odolávání se pro valče. to shodilo.
62	Anna Rádová	u Poláčků	zmizel (dnes žena je u mě s manželem Vašek podom Kohářem) pak Novák koupě
63	Matijs Veselý	u Veselé (hrýčí)	
64	Josef Šancík	u Černáčku re.	
65	Václav Filip (dřív Novák)	u Hrobařů re.	
66	Fran. Linhart	u Linhartů re.	
67	Aloni Rubšková	u Bývalé (Václav dnes Veselovský) u Domácké re.	
68	Josef Kohář	u Krále re.	dnes František (dece)
69	Joséf Šancík	u Brabenčků re.	
70	František Linhart	u Sládků re.	dnes Václav (dece)
71	František (prah do dveří Rada M., první klubovní Jan. ten první Friedrichovský Jos.		dnes -
72	Jan Kudrás	z Bezdídky re.	
73	? Melmuková	u Melmuků obchod. čítodávka Kováček (dnes Krejčík)	starší zrušeno koupil Burian 24
74	Fran. Konář	dnes škola	

čp. v roce 1920

14 jmeno a příjmení	po dohodě zanechávané	Počinající: změny: starší zákoupeny, oblo u Koska č. 13, u sítce dnes této číslo má Borba ^(prodej 1933) sítce
15 František Matěj	u Kubíčků	
16 František Kos	u Terčíků rod.	dnes místekován se svitkem sítce
17 Matěj Rataj	u Ratajů	
18 Václav Matějka	u Bochorinským	
19 Antonín Friedrichovský	u Pondů rod.	
20 Antonín Jachek	Exterior u Samků	potom Friedrichovský Jno. (dcera) koune číslo 31. Tímž zákolem tam byla Kovářová
21 Antonín Paclík	u Paclíků	
22 Jan Slánský	u Palouských	
23 Jan Čvach	u Čvachů	
24 Otakar Karelka	u Šulců	dne 19. května město Lišice, prodano sítce. dnes dcera Dvořáková
25 Josef Matějka jménko	u Matějků	dnes syn Karel
26 František Slavětínský	u Pavlovičků	
27 Jan Ondráček podle jména	ve Štěpánově	
28 Josef Borba	u Horačků	potom syn Jar. Borba, dnes jeho dcera Zdeňka Krijeová
29 Jan Herna	u Kautové	prodano + zatoučenion; pak Vyškovice Rud.
30 Josef Koubek	u Čábmíků u Marousků	dnes Hernová.
31 Jan Slavík	Černákovy a Urech	
32 Jan Kolub	z Bezdězík	
33 František Slánský	restaurace	dnes Vyškovice Karel

Cp. v roce 1920

		Název pro dospělé	Poznámky o moci:
✓	Jméno a příjmení Slavíkůvský - Kirsch postavil za bytochama	na dřívějším Samota u dřívějšího místního názvu	mezi jinými J. Duba koupil chalupu od Slavíka Zločenec v roce 1952. (čp. 82 výsledk.)
✓	Josef Duba		Koupil slavík Jan z čp. 100, když zde žil parádny při stálejší jeho ženou se oddělal až do později po Kirschovi. Dnes chalupa opět má Dnes je hospoda bytochovská jeho vnuček prodávaná na Gredler. Doleží byl vnuček Joz. Novotný Dnes dcera svobod. Jaroslava
5	Joséf Lmečkal	u Krejčíků	
6	Joséf Novotný	hospoda	
7	Jan Neomilka	u Poušťáků	Dnes přestěhovaly na číslo 110. Dnes ho často když žije v obci významný
9	Václav Fiala	z Dolce	
98	Frauł. Novotný	u Kováčků	Přestěhovaly se do novostavby v roce 1926 číslo 100 koupil Marie (Krejčík) potom Bohuslav Koch (číslo pak dal Kováčovi, holiči)
10	Vojtěch Koch	z Dolce	
101	Joséf Bramberk	v lese u Dolce	Dnes Kramářka (v roce 1929 oběma dala) Dnes Svoboda Jar. (Kousánek)
102	Sonáč Mušil	u Kováčků	
103	Emanuel Jírel	obchod	prodáno Burianovi a Hradčanovi obchod. pak ho koupilo někdy druhého.
104	Katěj Nacházel	lajorna	Dnes slouží asi v roce 1953
105		?	Dnes když ještě má Růžka Frauł
106	Obecní koříma	slouží v roce 1945	
107	Joséf Miksa	u Bačíků	prodáno: dnes Vlček lisenov
108	Katerina Pádlová	z rodu Kohoží v místě Fr. Pádlo v čp. 123.	prodáno: Bláhová lisenov (František Bláhová) když ženil, mohla si mít Svobodu až do 50.
109	Joséf Koš marie	Buldinštej	Prodáno Fialové z č. 98 v roce 1946. Slámková se oddělala do Párov a žije v nich
110	Slámková	u Šírové	
111	Joséf Slámk	u Čechů	Prodáno Buldinštej a Slámková se ženou roz. Čelakovou koupili č. 5 od Pádlova. Slámková v roce 1932 prodala Bláhové.

Čp. v roce 1920

- 112 Jan Polšík koná u Círátka
113 Karel Duba ml. dělník u Lmestalů
114 Anna Holanová rod. u Štadičku
115 Václav Štěpánek rad. ml. u Kulíř
116 Stanislav Matějka ml. u Štancův
117 Václav Slavík rod. u Petruš
118 Frant. Mikša zedník Dolní Libecov
119 Josef Račka ml. a bratr u Čedivých
120 Marie Friedrichovská hrubářka
121 Václav Kulík stavebník
- v.r. 1946 se odstěhoval jeho syn Josef do Pidra a Jílany po Kuncík (prodal Blažkovi Loupil až Zmíšalovi syn se odstěhoval zatím po Kuncík a Jilek (prodal Štancovi za prodala v.r. 1965. Blažek)
muj otcu) poslal an v.r. 1906
poslal řečené r. 1906
- Dyballi vět 70, někdy před r. 1910 koupil od hospody č. 21 část stavu a tam se našel koupil Štancovi a postavil si nové u rybníku čp. 127, které asi v.r. 1963 prodal asi v.r. 1910 byl zdejší vč. 29 (tehdy uč. pak postavil nové stavěni č. 119.) manžel prodal a firmu svého ráda, dnes ještě tam ještě. Řečené an v.r. 1912 část stavu koupil od čp. 5.

Počet čísla do roku 1921.

- 122 Josef Oudecht truhlář poslal v.r. 1922
123 Frant. Prádly blachod poslal 1922
124 Slavík Jaroslav od Albrechta č. 31
125 Frant. Brož koná u Brožů
126 Karel Kohoš zedník u Kohošů
127 Frant. Mikša zedník u Mikšů
128 Václav Štěpánek (otec) řediteľ místního
129 Anna Brambíková č. ?
130 Matějka Josef autodopravní
131 Ladislav Pýrtl truhlář
- Zemřel slavík r. 1932 jeho bratřík Jan (sic) prodal slavenické domy Karel Štancovi když ho dostavil
Poslal v.r. 1932 a v r. 1962
je prodal Jiřímu, místnímu reče Peč
Postaveno r. 1935, v.r. 1937 se vrátil do Prahy a v.r. 1962 se prodal Stan. Františkovi.
Po Václavu 1936 prodal v. a može r. 1961 prodal Neomilum
Postaveno an v.r. 1937
Marek v. č. 11. Postaveno 193